

Теорія та методика навчання

УДК 37.01

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18216302>

Формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів німецької мови

Бутова Віра Олександрівна

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри іноземних мов та методики викладання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Сумська обл., м. Глухів, вул. Київська 24, 41400, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Прийнято: 11.12.2025 | Опубліковано: 29.12.2025

Анотація: *Метою статті є дослідити формування та застосування соціокультурної компетентності для майбутніх вчителів німецької мови, підходів до її використання на заняттях зі студентами іноземної спеціальності та проаналізувати ефективність досліджуваної навчальної діяльності здобувачів вищої освіти. Методи дослідження. Під час написання статті автором було використано такі загальнонаукові та лінгвістичні методи: дедукція та індукція (для опрацювання теоретичного та фактичного матеріалу); описовий (для узагальнення наукових положень з досліджуваної проблеми); науковий аналіз (для дослідження особливостей формування та ефективності застосування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів німецької мови); елементи лінгвістичного підходу (для характеризувати досліджуваних практичних завдань для формування та підтвердження результативності застосування соціокультурної компетенції здобувачів вищої освіти. Результати дослідження. Було проведено розвідку щодо використання*

соціокультурної компетенції в навчальному процесі у закладі вищої освіти, зокрема, в процесі викладання практичного курсу німецької мови. Стаття обґрунтовує доцільність формування та використання соціокультурної компетенції у процесі викладання практичного курсу німецької мови для майбутніх педагогів. Було підкреслено важливість такої компоненти навчального плану для розвитку загальноосвітніх компетенцій студентів та раціонального її використання у навчальній та професійній діяльності у майбутньому. **Висновки.** Проведений аналіз теоретичних джерел щодо формування та використання соціокультурної компетенції для майбутніх вчителів німецької мови засвідчив, що проблема є достатньо дослідженою в різних аспектах. При цьому, системність її застосування в освітньому процесі є недостатньою, особливо в практичному аспекті, оскільки сучасна освіта має на меті створити ефективні умови навчання для підготовки майбутнього вчителя німецької мови. Процес формування та використання соціокультурної компетенції може розширити та поглибити навчальну діяльність студентів, коли така компетенція стає метою та інструментом навчання.

Ключові слова: соціокультурна компетентність, здобувачі вищої освіти, навчання німецької мови, мовленнєві завдання.

Forming the sociocultural competence of the future German teachers

Butova Vira Oleksandrivna

Candidate of Pedagogical Sciences, senior lecturer of Foreign Languages and Teaching Methods Chair of Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University, Sumy Region, Hlukhiv, Kyivs'ka Street 24, 41400, Ukraine,

<https://orcid.org/0000-0002-6497-7182>

Abstract: *The purpose of the article is to investigate the forming and applying of the sociocultural competence for the future teachers of the German language, approaches to its using in classes with students of foreign language specialties and to analyze the effectiveness of the studied educational activity of higher education seekers. **Research methods.** When writing the article, the author used the following general scientific and linguistic methods: deduction and induction (for processing the theoretical and fact material); descriptive (for generalizing the scientific provisions on the problem under study); scientific analysis (for studying the features of the forming and effectiveness of the applying of the sociocultural competence of the future teachers of the German language); elements of the linguistic approach (to characterize the studied practical assignments for the formation and confirmation of the effectiveness of the application of the sociocultural competence of higher education seekers. **Research results.** The study was conducted on applying the sociocultural competence in the educational process in the higher education institution, in particular, in the process of teaching the practical course of the German language. The article substantiates the feasibility of forming and applying the sociocultural competence in the process of teaching the practical course of the German language for the future teachers. The importance of such a component of the curriculum for developing the general educational competencies of students and its rational use in the educational and professional activities in the future was emphasized. **Conclusions.** The analysis of the theoretical sources on forming and applying the sociocultural competence for the future teachers of the German language showed that the problem is sufficiently researched in various aspects. At the same time, the systematicity of its applying in the educational process is insufficient, especially in the practical aspect, since modern education aims to create the effective learning conditions for training future German language teachers. The process of forming and applying the sociocultural competence can expand and deepen students' learning activities when such competence becomes both the goal and tool of learning process.*

***Key words:** sociocultural competence, higher education students, German language teaching, language assignments.*

Постановка проблеми.

На сучасному етапі навчання іноземних мов у закладах вищої освіти дедалі більше уваги приділяється формуванню соціокультурної компетентності здобувачів освіти. Це обумовлено, насамперед, розширенням міжнародного співробітництва практично в усіх сферах життя суспільства. Крім того, слід зазначити, що і сама система вищої освіти в нашій країні зазнає сьогодні низки істотних змін та об'єктивно стає все більш інтернаціональною та полікультурною. В умовах, що склалися, назріла і необхідність у підготовці таких висококваліфікованих фахівців, які будуть здатні до реальної та ефективної міжкультурної комунікації. І, як показує практика, ефективність такої комунікації, насамперед, залежить від рівня соціокультурної компетенції, якого досягли комуніканти щодо володіння німецькою мовою як іноземною. На думку провідних методистів в галузі навчання іноземних мов, соціокультурна компетентність включає обсяг знань про соціокультурну специфіку країни/країн мови, що вивчається, вміння будувати свою мовленнєву та немовну поведінку адекватно до цієї специфіки з урахуванням профільно орієнтованих ситуацій спілкування, вміння адекватно розуміти і інтерпретувати лінгвокультурні факти, спираючись на сформовані у процесі навчання ціннісні орієнтації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження в контексті соціокультурних компетенцій продемонстрували, що ширші культурні знання та глибші цінності, як правило, визначають кращі результати навчання. Проаналізувавши вплив формування соціокультурних компетенцій шляхом викладання та навчання, науковці дійшли висновку, що формування соціокультурних компетенцій може забезпечити додаткову користь, якщо воно інтегроване в загальний курс комунікації, а це означає, що формування таких

компетенцій має бути інтегровано в загальну навчальну програму. Зростаюча значущість та попит на соціокультурні компетенції в сучасному відкритому світі ставить перед професійною освітою нові складні завдання. Аналіз наукової літератури показав, що питання соціокультурної компетенції розглядаються в контексті мультикультурної та міжкультурної компетенцій [1; 2; 4; 6; 7; 13; 15]. Соціокультурні аспекти, сприйняття важливості культури також розкриваються через дослідницьку роботу та розробку навчальних програм [7; 8; 10; 11; 15; 19]. З іншого боку, аналіз також показав недостатнє методчне обґрунтування поняття соціокультурних компетенцій та пов'язаних з ними концепцій. Вони не були концептуалізовані крізь сучасні суспільні та особисті ціннісні виклики в житті, освіті, а також не були представлені з точки зору професійної освіти. Також спостерігається недостатня кількість систематичних досліджень, які б інтегрували соціокультурні компетенції, засновані на цінностях [8], переважають дослідження методичних аспектів. Дослідження спрямоване на виявлення характеристик та орієнтацій формування соціокультурної компетентності, характерних для процесів професійної освіти [13].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Проблема формування та застосування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів, зокрема у процесі навчання німецької мови, має достатньо тривалу історію дослідження та визначних дослідників, проте досі є недостатньо узагальненим аспектом педагогічних знань, в основному в теоретичній площині. Таким чином, подальші та різноаспектні дослідження цього питання, особливо в плані практики використання, є перспективними для вітчизняних педагогів та для поширення такого підходу до навчання німецької мови на сучасному етапі з урахуванням усіх необхідних для нього навичок [5; 16].

Автором було виконано достатньо ґрунтовний аналіз сучасних зарубіжних та вітчизняних досліджень із зазначеної проблеми та узагальнено результати

педагогічної діяльності в навчанні компонент циклу професійної підготовки майбутніх вчителів німецької мови.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Цілі статті полягали в аналізі можливостей та результативності занять в німецької мови для здобувачів освіти бакалаврського рівня педагогічних закладів вищої освіти, спрямованих на формування та застосування соціокультурної компетенції та визначення ефективності виконання таких видів навчальної діяльності для підвищення результативності навчального процесу з німецької мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів німецької мови можна розглядати з точки зору наступних складових: 1) соціальні чинники мовленнєвої поведінки, що базуються на культурі, мові, характері відносин між учасниками спілкування (вибір мовленнєвих форм привітання, способів звертання в різних стилях); 2) норми ввічливості, що можуть спричиняти міжкультурні непорозуміння; 3) фольклорні одиниці мовлення, що відображають суспільну мудрість і є частиною культури (прислів'я, метафоричні вислови); 4) використання стилістично забарвлених мовних форм відповідно до ситуації спілкування.

В процесі викладання практичного курсу німецької мови для студентів бакалаврського рівня спеціальності 014 Середня освіта (Мова і література (англійська)), нами були застосовані різноманітні техніки для мотивації студентів та підвищення ефективності навчального процесу за рахунок вправ на формування та використання соціокультурної компетенції здобувачів освіти.

Включення до навчального процесу матеріалів для формування та застосування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів німецької мови підтвердило свою результативність. Приклади таких завдань наводимо нижче. Студенти отримали тексти для читання та аудіювання, після чого вони були включені в інші види мовленнєвої діяльності та обговорили всі можливі аспекти

формування та застосування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів німецької мови.

Ordne die Sprichwörter einander zu, die ähnliche Bedeutungen haben.

Hunger ist der beste Koch.	Eile mit Weile!
Ohne Fleiß kein Preis.	Es ist nicht alles Gold, was glänzt.
Morgenstunde hat Gold im Munde.	Morgen, morgen, nur nicht heute, sagen alle faulen Leute.
Kommt Zeit, kommt Rat.	Ende gut, alles gut.
Aller Anfang ist schwer.	Einmal ist keinmal.
Der Appetit kommt beim Essen.	Viele Köche verderben den Brei.
Der Mensch ist, was er ist.	Wer die Wahl hat, hat der Qual.
Alte Liebe rostet nicht.	Man soll das Eisen schmieden, solange es heiß ist.
Übung macht den Meister.	Jeder ist seines Glückes Schmied.
Andere Länder, andere Sitten.	Kleider machen Leute.

[<https://naurok.com.ua/kra-noznavcha-viktorina-z-nimecko-movi-dlya-uchniv-7-9-klasiv-8951.html>]

Beantworten Sie die Quizfragen

1. Aus wieviel Bundesländern besteht Deutschland? (16)
2. Wieviel Millionen Menschen gibt es in Deutschland? (82)
3. Wieviel Millionen Menschen wohnen in Berlin? (3)
4. Wieviel Farben hat die deutsche Flagge? (3)
5. Wieviel Meere gibt es in Deutschland? (2)
6. Durch wieviel Länder fließt der Donau? (11)
7. Wann feiert man den Tag der deutschen Einheit? (am 3.Oktober)
8. Wann feiert man den Tag des Sieges? (am 8. Mai)
9. Wann feiert man den Silvester? (am 31.Dezember)
10. Wie groß ist die Fläche von Deutschland? (357 000 km)
11. An wieviel Länder grenzt die Bundesrepublik? (9)
12. Wieviel Inseln gibt es in Deutschland? (77)
13. Wann feiert man die Deutschen Weihnachten? (am 25.Dezember)
14. Am welchen Dezember gibt es den Nikolaustag? (am 6.)
15. Wann feiern die Deutschen den Muttertag? (2. Sonntag von Mai)

TEXT 1.

Deutsche Kultur: Fakten, Bräuche und Traditionen

Literatur

Auch beim Lesen ist Deutschland eine der führenden Nationen. Die deutschen Verlage veröffentlichen jährlich rund 94.000 neue Bücher, und die Internationale Frankfurter Buchmesse, die weltweit wichtigste Buchveranstaltung, findet in Deutschland statt. Viele wissen es nicht, aber das erste bekannte Buch wurde auf Deutsch gedruckt, genau wie das erste bekannte Magazin.

Laut einer Studie der Allensbach Media Market Analysis lesen 44,6% der deutschen Bevölkerung mindestens einmal pro Woche ein Buch, während 58,3% der Deutschen mindestens ein Buch pro Jahr kaufen.

Philosophie

Einige der bekanntesten Philosophen wurden in Deutschland geboren und lebten als Immanuel Kant, der eine zentrale Rolle in der Geschichte der Philosophie spielte, und er wurde von den deutschen Philosophen Schopenhauer und Nietzsche inspiriert, die ihr ganzes Leben in Deutschland verbrachten. Andererseits waren die Entwickler der kommunistischen Theorie Marx und Engels auch Deutsche.

Die Deutsche Küche

Die Deutschen trinken viel Bier, essen Würstchen und machen Brot mit unterschiedlichem Geschmack. Das ist nicht nur ein Stereotyp, sondern eine wahre Tatsache. Schätzungen zufolge konsumiert der durchschnittliche Deutsche rund 140 Liter Bier pro Jahr. Allein im Jahr 2012 tranken die Deutschen 2,25 Gallonen Bier, was den niedrigsten Stand seit dem Fall der Berliner Mauer im Jahr 1990 darstellt. Sie sind nach den Tschechen die zweitgrößten Bierkonsumenten in Europa.

Wurst, was auf Deutsch Würstchen bedeutet, ist ein wichtiger Bestandteil der deutschen Küche, die aus Schweinefleisch, Rindfleisch oder Kalbfleisch hergestellt und unterschiedlich gewürzt wird. Was das Brot betrifft, so gibt es eine lange Tradition des Brotbackens, auf die die Deutschen stolz sind. Es gibt Brote mit unterschiedlichen Formen, schwarz und weiß, mit unterschiedlichen Geschmücken und Namen, süß, weich, schlicht mit allen Arten von Samen, die man sich vorstellen kann von.

Die deutsche Küche ist auch reich an verschiedenen Arten von köstlichen traditionellen Speisen sowie vegetarisch und vegan. Sie mögen ein wählerischer Esser sein, aber in Deutschland haben Sie immer eine große Auswahl an Speisen und Getränken.

Musik

Die bekanntesten klassischen Komponisten der Welt wie Bach und Beethoven, die den Übergang der Musik zwischen klassischer und romantischer zu westlicher klassischer Musik markiert haben, sind in Deutschland geborene und verstorbene Deutsche. Andere berühmte Komponisten aus Deutschland sind Brahms, Schubert, Handel, Telemann, Orff u

In Deutschland finden heutzutage viele Musikfestivals statt, angefangen von elektronischer Musik bis hin zu Hip-Hop und Rock & Roll. Das größte Musikfestival in Deutschland, das auch eines der größten der Welt ist, ist das Rock am Ring Festival, an dem Künstler und Interpreten sowie Musikfans aus aller Welt teilnehmen.

In Deutschland gibt es auch viele Opernhäuser, die auch als Touristenattraktion für ausländische Besucher dienen [<https://www.studying-in-germany.org/de/deutsche-kultur-fakten-braeuche-und-traditionen/>]

TEXT 2.

Einige Dinge, die du nur verstehst, wenn du Österreicher bist TITEL SIND WICHTIG

Die Österreicher legen sehr viel Wert auf Titel. In den meisten europäischen Ländern ist man zwar stolz auf seinen akademischen Abschluss, lässt den Titel aber in der Signatur oder auf Visitenkarten weg, außer es handelt sich um einen Dokortitel. Nicht so in Österreich. Hier wird auf Titel wie „Frau Magister“, „Herr Diplom-Ingenieur“, „Herr Doktor“ oder „Herr Oberstudienrat“ sehr viel Wert gelegt. Die Devise heißt, lieber zu viel als zu wenig. Auch der Kellner wird in Österreich mit dem würdevollen Titel „Herr Ober“ angeredet.

DIE KAFFEHAUSKULTUR

Neben dem Bier ist den Österreichern ihr Kaffee heilig. Überhaupt verfügt Österreich über eine einzigartige Kaffeehauskultur. Man trifft sich im Kaffee auf eine

“Melange” (halb Kaffee, halb Milch), einen “Verlängerten” (mit Wasser gestrecker Espresso), einen Einspänner (kleiner Mokka im Glas mit viel Schlagobers) oder einfach nur auf einen kleinen Plausch. Ob du dich in einem authentischen Wiener Kaffeehaus befindest, bemerkst du am Verhalten des Personals. Wenn du als Gast das Gefühl hast, der Kellner fühlt sich durch deine Anwesenheit belästigt, hast du ein traditionelles Café erwischt.

WIENER SCHMÄH

Die einen lieben ihn, die anderen hassen ihn: den Wiener Schmäh. Auf jeden Fall ist der Umgang mit ihm anfangs gewöhnungsbedürftig. Der Wiener Schmäh beschreibt den charakteristischen Humor der Wiener, der dunkel, selbstironisch, fein, aber oft eben auch makaber ist. Selbst ernste Themen wie der Tod werden mit einem Augenzwinkern angesprochen. Der Wiener Schmäh ist ein feiner Grad zwischen Humor und Beleidigung und gerade für Touristen nicht immer richtig zu verstehen.

DER SONNTAG IST HEILIG

Shoppern am Sonntag? Unmöglich in Österreich. Die meisten Geschäfte sind geschlossen – die einzigen Ausnahmen sind kleine Läden an Bahnhöfen oder Tankstellen. Ursprünglich war dies eine religiöse Vorschrift, da Sonntag, der Tag des Herrn, also ein Ruhetag war, an dem man nicht arbeiten sollte. Nun ist es mehr eine Tradition, wodurch die Menschen wertvolle Zeit für ihre Familie und Hobbys haben. Die Österreicher nehmen die „Keine Arbeit“-Vorschrift sehr genau, also versuche nicht am Sonntag deinen Rasen zu mähen! [<https://www.ef.de/blog/language/10-dinge-die-du-nur-verstehst-wenn-du-osterreicher-bist/>].

Наступним після виконання здобувачами освіти подібних вправ було опитування з досліджуваної проблеми та аналіз його результатів.

Анкета

Для проведення дослідження та оцінки його результативності нами було використано анкету для викладачів німецької мови та здобувачів вищої освіти з

питаннями щодо їхньої можливості та досвіду співпрацювати з представниками інших культур, зокрема, німцями та австрійцями.

1. Was bedeutet soziokulturelle Kompetenz für Sie?

Більшість учасників опитування відповіли, що соціокультурні навички – це певний набір смінь для успішного спілкування з представниками інших культур в інтернет мережі та особисто, які є корисними в повсякденному житті, в особистій, академічній чи професійній сферах. Вони є корисними для подолання культурних кордонів та прийняття представників інших мов та культур.

2. Wie kann man soziokulturelle Kompetenz erwerben?

Соціокультурні навички набуваються різними способами, як от вивченням різних культур та мов, в процесі навчання чи роботи за кордоном, вони ефективно розвиваються в міжкультурному середовищі.

3. In welchem Zusammenhang stehen soziokulturelle Kompetenz und Sprachfertigkeiten?

Соціокультурна навичка та її ефективне формування можливі лише з гарною мовленнєвою підготовкою. Зважаючи на популярність німецької мови, здобувачі освіти висловили позитивне ставлення до вибору мови та переконання, що вони будуть успішними у набутті такої навички засобами саме німецької мови та зможуть формувати цю компетенцію у своїх майбутніх учнів.

4. Wie nützlich kann soziokulturelle Kompetenz am Arbeitsplatz sein?

Такий набір навичок буде неодмінно корисним у міжкультурному середовищі, адже надає можливість співробітникам краще розуміти колег та дозволяє адаптуватися до нових робочих умов. Це також допомагає уникнути культурного шоку, підвищуючи соціокультурні знання та практичні навички [5].

Аналіз отриманих відповідей засвідчив розуміння важливості соціокультурної компетенції вчителів німецької мови та достатньо високий рівень її розуміння.

Отже, вправи на формування та застосування соціокультурної компетенції майбутніх вчителів німецької мови сприяють створенню позитивної динаміки навчального процесу та підвищують результативність опанування німецької мови і мають бути обов'язково включеними до навчального процесу в закладі вищої педагогічної освіти на регулярній основі.

Висновки. Проведений аналіз низки теоретичних джерел щодо різноманітних аспектів формування та застосування міжкультурної компетенції майбутніх вчителів німецької мови уможлиблює висновок щодо достатньо глибокої і широкої дослідженості проблеми. При цьому, значний власний педагогічний досвід автора засвідчує недовіданий ступінь необхідної системності її застосування в освітньому процесі, що становить певну проблему, з огляду на критичну важливість цього аспекту підготовки вчителів німецької мови та майбутньої педагогічної діяльності в аспекті формування такої компетенції учнів. Автентичні відеоматеріали вважаються найефективнішими та найпривабливішими матеріалами для опанування німецької мови як однієї з найпоширеніх іноземних мов, оскільки вони дозволяють найбільш реалістично представити зразки мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в різних повсякденних комунікативних ситуаціях. Розроблений комплекс лінгвістичних та країнознавчих завдань з німецької мови сприяє розвитку у студентів не лише навичок безпосереднього спілкування іноземною мовою, а й соціокультурних, які необхідні для успішної професійної діяльності в міжкультурній комунікації. Результати експериментального навчання підтвердили гіпотезу про те, що ефективність вдосконалення соціокультурної компетентності здобувачів вищої освіти в галузі іншомовної освіти зростає, якщо методичною домінантою при розробці набору завдань до німецькомовних матеріалів є проблемні завдання, розроблені на принципах соціокультурного підходу до викладання німецької мови. Запропонований підхід може бути використаний при розробці наборів завдань на матеріалі інших іноземних мов для студентів, які володіють

іноземною мовою як на рівні A2, так і B2-C1. Такі набори завдань можуть бути розроблені з урахуванням специфіки професійної підготовки фахівців різних галузей: вчителів, інженерів, юристів тощо.

Таким чином, маємо можливість назвати такі основні результати проведеного дослідження:

– формування соціокультурної компетентності є водночас корисним та цікавим доповненням до змісту навчання майбутніх вчителів німецької мови, що підвищує мотивацію, і як результат, ефективність підготовки майбутніх вчителів для роботи в умовах глобалізованого світу;

– формування соціокультурної компетентності майбутніх вчителів німецької мови вимагає системності та різноманітності використаних матеріалів та видів роботи у структурі занять з практичного курсу німецької мови для досягнення оптимальних результатів навчання щодо соціокультурного аспекту.

Список використаних джерел

1. Feinauer E., Freire J., Willardson K., Earl M. Sociocultural competence in dual language bilingual education: A literature review of student outcomes. *The handbook of dual language bilingual education*. New York. 2023. P. 194–212. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003269076>

2. González V., Soto-Peña M., Barton R., Palmieri A. Theoretical foundations: Conceptualizing sociocultural competence for transformation in dual language and bilingual education (DLBE). *The handbook of dual language bilingual education*. New York. 2023. pp. 33–50. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003269076>

3. Gulshod A. Formation of Communicative Competence in the Process of Teaching German Language to Students of Non-Philological Universities. *Excellencia: International Multi-Disciplinary Journal of Education*. 2024. (2994-9521). 2(3). pp. 203–206. <https://doi.org/10.5281/>

4. Hamaniuk V., Karpiuk V., Shumilina I., Ustinova V. The concept of “intercultural competence” in educational and scientific discourses. *Educational Dimension*. 2024. 11, p.p.1–27. <https://doi.org/10.55056/ed.715>.
5. Harkusha I. Socio-cultural competence of students learning foreign languages communication: based on English and German language materials. *Psychological and Pedagogical Problems of Modern School*. 2024. 102-111. 10.31499/2706-6258.1(11).2024.304947.
6. Herlinawati H., Marwa M., Noriah I., Junaidi L., Situmorang D. The integration of 21st century skills in the curriculum of education. *Heliyon*. 2024. Volume 10. Issue 15. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e35148>.
7. Kiyko S., Kiyko Yu. Development of socio-cultural competence in audiovisual teaching of German as a second foreign language. *Germanic Philology Journal of Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University*. 2025. 53-66. 10.31861/gph2025.852.53-66.
8. Lorenc V.V., Valivach V.YU. Formation of socio-cultural competence among students using German folklore and facts about the culture of the target language country. *TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF SCIENCE AND EDUCATION*. 2020. 10.18411/lj-08-2020-180.
9. Lutai N., Besarab T., Reynolds K. Teaching intercultural competence. *Naukovi zapiski Natsional'nogo universitetu «Ostroz'ka akademiâ» Seriâ «Filologiâ»*. 2021. 1. pp. 202–205. 10.25264/2519-2558-2021-11(79)-202-205.
10. Matei F. L. Intercultural competence: its importance and the need for international mobility. *JOURNAL OF EDUCATION, SOCIETY & MULTICULTURALISM*. 2020. Vol. 1 NO. 2. pp.17–28.
11. Nagymzhanova K., Kapanova A., Ismailova G., Grigoryeva G, Samekbaeva E. Formation of cross-cultural competence of future teachers in the context of global discourse. *Scientific Herald of Uzhhorod University*. 2024. (55):1246–1263. DOI: 10.54919/physics/55.2024.124sp6

12. Oberste-Berghaus N. The Role of Teaching Foreign Languages in Developing Intercultural Competence. *Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala*. 2024. 16(1). 01–15. <https://doi.org/10.18662/rrem/16.1/808>
13. Paustovska M., Hutnyk V., Solomko S., Trutsunen I., Bondarenko E. Integrated development of german-speaking socio-cultural competence through the formation of linguistic competence in reading. *Eduweb*. 2023. 17. 202-212. 10.46502/issn.1856-7576/2023.17.03.17.
14. Schauer G. A. Intercultural Competence and Pragmatics. Palgrave Macmillan. 2024. 168 p. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-44472-2>
15. Smolnikova O. Formation of Socio-Cultural Competence of University Students in the Process of Foreign Language Learning. *Naukovij visnik Mižnarodnogo humanitarnono universitetu*. 2020. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2020.46-2.40>
16. Беркутова Т., Логвінов Є., Макаров В., Умяров К. Технологія формування міжкультурної компетенції студентів на основі ігрової діяльності під час навчання іноземної мови в закладах вищої освіти. *Молодий вчений*. 2022. 6 (106). С. 23–28. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-6-106-6>
17. Божко Н. В. Теоретичні засади розвитку лінгвосоціокультурної компетентності майбутніх учителів іноземної мови. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2019. Вип. 71. С. 16–21. DOI: <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2019.71.04>
18. Кодлюк Л. І. Лінгвосоціокультурна компетентність в усному спілкуванні німецькою мовою старшокласників як методичний феномен: теоретичний аспект. *Педагогічні науки*. 2025. Вип. 109. С. 26–37. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2025-109-4>
19. Комар О., Джурило А. Формування міжкультурної комунікативної компетентності майбутніх учителів іноземних мов у контексті глобалізації освіти. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. 2024. (2), 46–55. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2024.306322>

20. Поп О., Ромащук О. Деякі аспекти формування лінгвосоціокультурної компетентності під час вивчення іноземної мови з використанням активних методів навчання. *Сучасні дослідження з іноземної філології*. 2024. № 1(25). DOI: <https://doi.org/10.32782/2617-3921.2024.25.471-481>
21. Радванський А. І., Радванська Т. І. Формування лінгвосоціокультурної компетенції як важливої складової частини міжкультурної комунікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія»*. 2017. Вип. 30. № 2. С. 161–163. URL: http://vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v30/part_2/47.pdf
22. Удовіченко Г. М., Ткаченко К. В. Методика формування міжкультурної компетенції старшокласників у процесі навчання іноземної мови. *Інтелект. Особистість. Цивілізація*. 2021. 2(23). <https://doi.org/10.33274/2079-4835-2021-23-2-45-53>